1871. III. évfolyam. — 219. szám. — Hétfő. deczember 18.

Előfizetési árak:
Helyben és postan küldve.
Egy évre 10 frt — kr. | ¼ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ | Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz. Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bermentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedeseben s a szerkesztőségnél. — Egyebütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetesek, aiku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Előfizetési felhivás.

A „DEBRECZEN“ az 1872-ik évre is folytatja pályáját.

Elve, iránya marad az, mi volt! — Vidéki lap feladata nehéz; a helyi érdekek mellett az országos érdekek közlönyének is kell lennie.

De másfelől fontos hivatása van a vidéki sajtónak; a vidék anyagi és szellemi jólétének előmozditására szükséges eszméket ki kell bányásznia, föl kell dolgoznia és értékesitnie, mégpedig ugy, hogy azok országos tekintetekből is hasznosithatók legyenek.

E nehéz feladat megoldására azonban a vidéki sajtónak nem állanak rendelkezésére oly gazdag források, mint az országnak fővárosában megjelenő közlönyöknek.

Innen az erős küzdelem, mely a vidéki lapok érdekessége végett, s legtöbbnyire aránytalan sikerrel vivatik.

E nehéz feladat megoldására irányzottuk eddigi igyekezetünket; s legnagyobb lelkiismeretességgel törekedtünk a kitüzött czélnak megfelelni, nem riadván vissza nagyobbmérvü áldozatoktól sem.

Mennyire feleltünk meg feladatunknak, a t. cz. közönség belátására bizzuk.

Ha előfizetőink számának folytonos emelkedéséből szabad következtetnünk: nem kételkedhetünk kimondani, hogy törekvéseink iránya a t. cz. olvasó közönség tetszésével találkozott, s e lap tenálásának szükségessége elismeretett.

Ennek tudatában bocsátjuk ki a jövő évre is előfizetési felhivásunkat.

Minél nagyobb lesz a pártolás, melyet tapasztalunk, annál értékesebb lesz lapunk is.

Mert el vagyunk határozva, hogy a lap anyagi helyzete javulásával folytonosan növeljük annak tartalmasságát és érdekességét is.

Ugy a vidéki, mint az országos eseményeknek gyorsan és hiven feldolgozása; a külföldi eseményekuek eredeti táviratok mellett is idejében közlése: lapunk elevenségéről fog tanuskodni.

A mellett önállóság s határozottság jellemzi eljárásunkat, melyhez csak az erkölcsi jó lehet az egyedüli kulcs. —

Hazai érdekeink szolgálatában Magyarország politikai függetlensége a fő czél, melyre irányozzuk törekvéseinket!

Általában oda törekszünk, hogy a becsületes független hazai sajtó egyik közlönye legyen lapunk továbbra is!

Előfizethetni helyben: Telegdi K.Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedő uraknál, a hová az előfizetési pénzeket ugy posta utján, mint helyben még ez év végeig beküldetni kérjük.

Az előfizetési dij marad a régi, a mint az lapunk homlokán olvasható!

Oláh Károly
felelős szerk. s kiadótulajdonos

Az ellenzéki pártok.

⊙) A 48-as párt, vagy, ha ugy tetszik, a szélsőbaloldal jövő évi jan. 21-ik napjára tanácskozásra fog összegyülni.

Nem kételkedünk kimondani, hogy ezen politikai párt az, mely Magyarország önállóságának a függetlenségének kivivására legközelebb hivatva érezheti magát, a mennyiben az Ausztriától való elszakadást, s a „váljunk el kedves feleségem“ elméletét leghőbb vágyai közé sorozza.

Azonban ugy vagyunk meggyőződve, hogy e párt ezuttal lehetlenséget kivan.

Mert, mig Ausztria német, szláv és olasz tartományokkal rendelkezik, mig Ausztria kénytelen nem lesz, Budát a helyett a kormányzás székhelyét: addig az Ausztriától való függetlenség csak ugyrém, mit politikai párt el nem érhet.

Ha az európai viszonyok oda érlelődnek, hogy Ausztria azon népeinek, melyek tisztán német érdekek befolyása alatt állanak, Porosz, — illetőleg Németországhoz kell csatlakozniok, — akkor kétségtelenné válik, hogy a tulajdonképeni Ausztria magától felbomlik, és egyedül Magyarország lesz azon hely, hol még a habsburg-lotharingiai uralkodóház mint utólsó menedéken magát meghuzhatja.

Addig, mig ez idő bekövetkezik, lehet ugyan valamely politikai pártnak, mint például a 48-as pártnak arra törekedni, hogy azon esetre, ha ez bekövetkeznék, minő politikát fogna követni; de mindaddig, mig ez eset be nem következik, a 48-as pártnak semleges eljárása, habár lélektani indokokból méltányolható is, gyakorlati szempontból helyeselhető épen nem lehet.

Hiszen, épenugy a balközépnek mint a 48-as pártnak, legfőbb törekvése: a haza önállóságának s függetlenségének biztositása.

A különbség csak az, hogy, mig a 48-as párt örökös negativ vitákban keresi elveinek diadalát, addig a balközép a folytonos előhaladás elvétől vezéreltetve, hogy ama czélt elérhesse, az ezt gátló akadályok, például a közösügyes kiegyezés s a delegatió megsemmisitésére törekszik.

Ugyanazon elv, a „váljunk el kedves feleségem“ — féle törekvés lelkesiti mindkét pártot, azon különbséggel, hogy a 48-as párt e czélt egyszerre, a balközép pedig — látván az óriási akadályokat, előbb ezeknek legyőzésével akarja elérni!

A czél tehát egy és ugyanaz, mind két ellenzéki pártnál; csak a módozatok különbözők, melyekkel e czélt elérni remélik.

Már akár közvetve, akár közvetlen kivántassék is e czél eléretni: azon elemeknek, melyek e czél elérésére törekesznek, egyesülniök kell azon párt ellenében mely a jelenlegi állapot fentartására irányozza törekvéseit.

Annálfogva mi épen nem helyeseljük, hogy a 48-as párt önmagában kiván a jövő választások felett tanácskozni.

Mindkét ellenzéki pártnak kötelessége volna: együtt, váltvetve tanácskozni azon módokról, melyek a mindkét párt által kivánt czél elérését tüzték ki feladatul!

A kormánypárt folyvást szervezkedik, és pedig nagymérvü pénzáldozatokkal, a mostani közösügyes állapot fentartása végett.

Ohajtandó volna, ha az ellenzéki két párt egyesülne a kormánypárt ellenében!

Az egyesülésben van az erő!

= **A tegnap előtt** megejtett lajtántuli landtagválasztások is az alkotmányhiveknek kedveztek. Az alkotmánypárt tegnapelőtti győzelmei közt legjelentékenyebb a morva nagybirtokosok alkotmányhü szellemben megejtett választásai, mert a morva landtag többsége ezen választások által szintén alkotmányhü jelleget nyert. A krajnai nagybirtokosság is alkotmányhü szellemben választott.

= **A birósági kinevezések** tárgyában igy értesült a „P. N.“

Az igazságügyi szervezet átalakitása gyorsan közeledik a valósuláshoz. Tegnapelőtt terjesztettek az igazságügyminiszternek a szervezendő elsőfolyamodásu királyi törvényszékeknél rendszerisitett birói, járásbirói és aljárásbirói állomások betöltésére és az átmeneti intézkedésekre vonatkozó felterjesztései a felség elé, ez utóbbi mint az országgyülés elé terjesztendő javaslat. Minden ezzel ellenkező hirlapi ujdonságot kénytelen vagyunk a valóságtól eltérőnek nyilatkoztatni. Minthogy azonban ezen javaslatok sürgőssége magán uton kellőleg hangsulyoztatott, azt hiszszük, hogy a legfelsőbb elhatározások 5 napnál alig fognak tovább késni.

Ez okból az igazságügyminiszterium irodai személyzete requisitio utján a különféle királyi bíróságoktól 16 egyénnel szaporittatott, hogy a kinevezések és átmeneti intézkedések folytán felgyült munka meggyőzethessék. Ezen szaporitott munkaerőnek első sorban feladata lesz mintegy 8000 kinevezési okmányt kiállitani s a csaknem mindennap előforduló körendeleteket a lehető leggyorsabban elkésziteni. Irás dolgában a miniszter helyzete sem irigylendő, mert ide nem számitva a számos körrendeleteket s egyéb aláirandókat, f. hó végéig mintegy 1200 aláirást kellend teljesitenie. Minden el van készitve arra, hogy a kinevezések még az nap, a melyen Bécsből — hol a felség jelenleg tartózkodik — megjönnek, a hivatalos hirlapnak azonnali közlés végett megküldethessenek, s igy az uj szervezet 1872. évi jan. 1-én életbeléptethessék. (?) —

= **Törvénykezési költség.** A Bécsben székelő angol követség kormánya meghagyása folytán az iránt kereste meg a közös osztrák-magyar külügyminisztériumot, miszerint az angol kormánynyal az osztrák és a magyar igazságszolgáltatási költségeknek kimutatása közöltetnek, mely adatul szolgálna az angol törvénykezés terén szándékolt változtatások tárgyalásánál.

= **A pénzügyi bizottság** tegnapelőtt után délután tartott ülésében az indemnityről szóló törvényjavaslatot tárgyalta, s azt el is fogadta azon változtatással, hogy a budgetvita eshető leges hosszura nyulta tekintetéből nem január hóra, hanem február végéig véli megszavazandónak.

= **A magyar municipális bank** alakitó közgyülése tegnapelőtt d. u. tartatott meg. A gyülésen mindenekelőtt az alapszabályok vitattak meg, melyekben több nevezetesb változtatás történt. Fölemlitjük, hogy a bank alaptőkéje nem ezüstben, hanem papirosban szereztetik be. Az alaptőke 50.000 db 200 frtos részvényből áll, melyek egyszerre bocsáttatnak ki. A befizetés 40%. Az intézet czime: „Magyar municipalis hitelintézet.“ Az igazgató-tanácsba a következők választattak: Bartal György, Horváth Boldizsár, gr. Szapáry Gyula, gróf Zichy Viktor, Almássy Pál, Bujanovics Sándor, Erlanger Viktor, Hodossy Imre, Kunig József, Barcsay Kálmán, Lechner Lajos, Kohen I. I., Strasser Alajos. Közgyülés után az igazgató-tanács azonnal összeült, s elnöknek Horváth Boldizsárt, alelnöknek gr. Szapáry Gyulát választotta meg. Az igazgató-tanács egyszersmind, mint halljuk, elhatározta, hogy az intézet müködését csak akkor kezdi meg, ha több, már elökészületben levő üzlet (boulevardépités stb.) végleg megköttetik, minek közelebbi teljesülésére alapos remény van.

Külföld.

— **Franczia országból** a nemzetgyülés egy uj viharos üléséről hoz hirt a távirda. A koronaékszerek eladására vonatkozó inditvány kerülvén tárgyalás alá, Dahirel az eladás ellen szólalt fel, hangsulyozván, hogy erről az alkotmány végmegállapitásáig nem is lehet szó, de különben is hiszi, hogy az ideigl. köztársaságot legitimista monarchia fogja követni. Erre a baloldalról roppant zaj támadt, mig a jobboldal tapsviharban tört ki.

Különben Versaillesből a monarchisták közt ujabban is nyilatkozó egy szakadásról irnak, mely nehézzé teszi e párt egyértelmü müködését. A legitimisták közül vagy 60-an Francieu marquis vezérlete alatt fölléptek s igen hatásosan védék inderekte a provizóriumot az orleanisták üzelmei ellen. E tisztavérü legitimisták, kik az Orleansherczegekben nem látnak mást, mint egy bitorló bitorlásra törő utódait, a fehér zászló s a párisi gróf eme törhetlen hivei — jelenleg igen jó szolgálatot tesznek — az Orleansokkal szemben tanusitott oppositiójukkal — a köztársaság ügyének.

A nemzetgyülés zajos vitáinál sokkal messzebbható fontossággal bir a müködés, melyet a hadsereg ujjászervezésére nézve kiküldött bizottság fejt ki. E bizottság legközelebbi üléséről a „Siécle“ a következőket jelent:

„A bizottság e hó 13-ki ülésében folytatta Chasseloup Laubat tervének megvitatását. Fölhivatván arra, hogy szavazzon, általánosságban az 1 § fölött, a bizottság egyhangulag az általános kötelező hadkötelezettség mellett nyilatkozott. Az ülés folyamán Chabaud-Latour hivatalosan jelentette, hogy a köztársaság elnöke s a hadügyminiszter, kerülve minden parlamenti konfliktust, elállt azon tervtől, hogy egy uj hadsereg bizottság kiküldését fogja kéri, s hogy a jelenleg müködő bizottság elé fogják további javaslataikat terjeszteni. Állitják, hogy a köztársaság elnöke a bizottság kebelében csak két tagot tudott toborzani saját tervezetének, s ezek: Ducrot és Chanzy tábornokok.“

Más oldalról azonban azt irják, hogy még Ducrot és Chanzy is elhagyták Thiers se hideg se meleg tervét, s hogy csak személyes barátja, Barante szavazott mellette, s a bizottság többi negyvennégy tagja egyhangulag ellene.

— A walesi herczeg betegségének jobbra fordulatáról szóló első hireket az utóbb jövők is csak megerősitették, s az angol közvélemény fölocsudhatik azon folytonos izgalomból, melylyel e betegség mozzanatait követte.

Az angol lapok az orosz czár toasztjával foglalkoznak, s az abban nyilatkozó békés irányzatot — a szélső orosz párt a franczia szövetséghez hajló szándékaival szemben — megnyugvással veszik tudomásul.

UJDONSAGOK.

* **A „Vasárnapi Ujság“** tegnapi száma a magyar reformált egyház egyik kitünő dicsekedésének, a protestans egyházi szónoklat jeles bajnokának, a hazafi érdemeiért is országosan tisztelt **Könyves Tóth Mihály** debreczeni lelkésznek arczképét s életrajzát“ mutatja be olvasóinak. Az arczkép igen sikerült; az életrajz irója — á, — r. — (Szász Károly) igy jellemzi a derék férfiut: „ritka tudományossággal s magas értelmi és társadalmi miveltséggel bir. — A börtönben töltött évek alatt tanult meg görögül s mivelte a német, franczia, angol nyelveket, melyekben, valamint a régi és uj irodalmakban nagy jártassággal bir. (Irodalmi munkássága közönségünk előtt ismeretes.) A társaságban mint ember, a legmegnyerőbbek közé tartozik, kivel együtt lenni tanulságos és gyönyörtadó, szava elragad és lelkesit egyszerre, s társalgása és szónoklata varázsa egyaránt ellenállhatlan. Hatvankét éve daczára testben és lélekben ifju még. Bár feltünést, lármás szereplést nem keresett soha, és választott jelmondatának tartja, hogy — elrejtőzve jó élni; — hatása nagy minden körben; mely müködése szinhelye s ez üdvös hatás annál mélyebb és valódibb, mert — nem keresi.“

* **A belügyi szervezet** elkészitésével megbizott küldöttség folytonosan tartja üléseit délutánonként, s a héten alkalmasint az egész szervezet a nagy küldöttség elé hozattatik, hogy aztán ünnep után a közgyülésben vétessék fel.

* **Nyilatkozat.** 37 évi közszolgálatom után 1869-ik év junius 1-én, vagyis a fenálnyugdijállásba lépvén, — semmiféle törvényszéki ülnöki állomásra nem pályáztam, — annálfogva ezen becses lap mult számában közlött azon hir, mintha a debreczeni királyi törv. székhez én is egyik ülnöknek lennék kinevezve, tévedésen alapszik.

Fényes József, királyi tanácsos.

* **A debreczeni I-tvángözmalomtársulat** tegnap tartá közgyülését az év első felének eredményének kimutatása tárgyában; előrebocsátjuk, hogy a félévről mérleg nem készült, mivel a társulat csak az egész év eredményéről kiván mérleget. Az első félév nem mondható valami kitünőnek, azonban az eredmény — a folyton változott árak s 25000 fra menő árcsökkenési veszteség tekintetbe vételével — nagyon kedvezőtlennek sem mondható; mivel 29000 ft tiszta haszon mutatkozik, s a legközelebbi félév az igazgatói jelentés szerint amannál már is jóval nagyobb eredményt állit elő. — Az osztalékok ezután szelvényekre adatnak ki, és pedig junius 1-től kezdve az év végéig. A közgyülésekbe csak azok fognak meghivatni s azokban csak azok birandanak szavazattal, kik a közgyülés előtt legalább egy hóval áliratták részvényeiket a társulatnál. — Az uj malom mintegy 100,000 frtal került többe az uj részvényekre befizetett összegeknél, és az eredeti tervezetben előirányzott summát is nagyobbszerü összeggel haladja a valóságos kiadás: erről a választmány a legközelebbi közgyüléshez fog kimeritő jelentést tenni.

* **Petrovics Tivadar**, az aradi görög keleti egyház leikésze, ki ellen dr. Miletics Szvetozár sajtópert inditott a det reczeni esküdt biróság előtt, a melyben a tárgyalás f. hó 21-én csütörtökön fog megtartatni, — a ma reggeli vonattal megérkezett. A védelemre e téren jeles szónokunkat Dr. Kola Jánost kérte fel. A kereset tárgyát az Aradon megjelenő „Alföld“ aug. 17-iki számában megjelent „Beküldetett“ czikk képezi, melynek Petrovics Tivadar neve alá van irva. E czikkben a szerb agitátor oly kifejezéseket vélt találni, melyek becsületére nézve sértők. Dr. Miletics, a mint halljuk, maga is meg fog jelenni a tárgyaláson, mely igen érdekesnek igérkezik lenni.

* **A társulás hasznát**, az erők egyesitésének üdvös hatását nem szükséges már napjainkban bizonyitgatni, s igy itt nem is ennek akarunk zengeni dicsereteket, hanem örömmel akarjuk feljegyezni azon tényt, hogy a társulási szellem városunk iparosai közt is kezd meghonosodni. Igy 10 derék fiatal asztalos mester Vojnovics Antal vállalkozóval kezet fogva, annak faraktára mellett egy asztalos gyárat alapitott, melyben egyelőre 40 munkás lel alkalmazást. A tömöritett erő mindig nagyobb eredményre képes, s üdvözöljük a kezdeményezőt, s óhajtjuk, hogy más iparágak részéről is követőkre találjon az egyesülés.

* **Karácson első napjan** is lesz előadás a szinházban, és pedig a szinészi nyugdij intézet javára. — Hogy mit fognak előadni, az még nincs elhatározva.

* **Szepessy Kálmán** a „Tisza“ biztositó intézet tervezője tegnapelőtt indult meg azon körutjára, melyet a részvények elhelyezése érdekében Abauj, Zemplén, s Gömörmegyékben tesz. A részvény aláirások jelenlegi eredménye azt engedi remélni, hogy az intézet alakuló közgyülése 1872. január hó első felében fog megtartatni.

* **Mai számunkhoz mellékelve** veszik olvasóink Tövölgyi Titusz 48-as szellemben szerkesztendő lapjainak, a „Csoda bogár“ czimü élczlapnak, s a „Szabadság mint Népszászlója“ czimü politikai hetilapnak előfizetési felhivását. Ezennel felhivjuk rá a közönség figyelmét.

* **Szabolcs** czimmel ujévkor Kmethy István Nyiregyházán vegyes tartalmu heti lapot indit. E lap anyagi fenállhatásának biztositására Nyiregyházán „Lapkiadó társulat“ alakult, melynek ötös választmány áll élén. — A lap az előfizetési felhivás szavai szerint pártszinezetlen (talán jobban pártszinezet nélküli) önálló és független leend, s komolyság, tárgyilagosság, s szabad szellem lesz jelszava. — Kmethy István már mint a „Nyiri Közlöny“ volt szerkesztője megmutatta hivatottságát, s az időszaki sajtónak buzgó napszámosa volt, s meg vagyunk győződve a felől, hogy a benne helyezett bizalomnak közmegelégedésre meg fog felelni. Előfizetési dij egy évre 4 frt.

* **Zsutainak**, kinek válogatott költeményeit a főiskolai önképző társulat most rendezi sajtó alá, — még debreczeni fitanitó korából 11 ft. 20 kr. tandija kimaradván, az Jeney István alkapitány által bevétetett, s ma a törvényes örökösnek, a szerencsétlen véget ért ifju szegénységében élő édesanyjának Tisza-Nánára el is küldetett.

* **Távirdai pontosság.** H.-Böszörményből egy ismerősünk távirja Debreczenbe, hogy egy egyénnel, kit sikkasztási ügyben elfogott, este 8 óra tájt fog Debreczenbe érkezni, s kér előre intézkedést. A táviratot e hó 15-én, 36 pénztári szám alatt 6 óra 10 perczkor adatott fel Böszörményben, s 6 óra 32 perczkor ide érkezve, az igen ismert nevü czimzettnek éjjel 11 óra 30 perczkor kézbesittetett, a midőn a távirat küldője már nehány órával előbb megérkezett. No, az ilyen táviratozás aztán megérdemli a reá tett költséget.

* **A pankotai ref. egyház** részére a városban eszközölt gyüjtés eredménye 31 ft 73 kr, mihez a városi hatóság 50 ftot utalványozott a városi pénztárból.

* **A váradutczai lakosok** panaszkodnak, hogy már régóta nincs ivóvizök; mint illetékes helyről értesülünk, a kut elromlása felől már nehányszor jelentés tétetett, de senki nem könyörül az illetőkön. Egy kut megigazitása pedig nem kerülne sok fáradságba, s azt meg lehetne tenni — a közönség érdekében!

* **Iszonyuan káromkodott** tegnap egy nánási ember a piacz kellő közepén, s az épen arra járó biztos és hajdu csak is a megbotrán-kozott közönség kivánalmainak tettek eleget, midőn a botránkoztatót bekisérték. Most is bent ül.

* **Két rabot** kisért ma egy rendőri egyén Mike Pércsről Debreczenbe, azonban ut közben az egyik neki iramodott, s megszökött A kisérő látta, hogy egy szekérre kapaszkódva jött be városunkba, s itt elfogatására megtétettek az intézkedések.

---

* **Különös tünemény** észleltetett közelebb a csillagászok által a napon; ugyanis, a nap felülete mintegy öt ezer mérföld magasságban domborodott fel. Ennek tulajdonitják azán a nemrég volt nagy hideget, s az északi fényt.

Szinházi szemle.

** Vasárnap, decz. 17-kén adatott először: „A szegedi bünkrónika“ eredeti népszinmü 3 felv. dalokkal; irta Palotai Andor, zenéjét Medgyesi Nándor. Rég nem vettük már fel a tollat, hogy a szinházi előadásokról jegyzéseket tegyünk, — de ezuttal lehetetlen mellőznünk a tegnapi estét, miután oly darab került szinpadra, mely a debreczeni szinház méltóságát mindenesetre beszenyezi. Nagyon helyesen cselekszik az intendatura, midőn a pénztárra éber figyelemmel gondol, de nem hagyhatjuk megrovás nélkül azon eljárást, midőn „jövedelem csinálás“ tekintetéből oly müveket adat elő, melyek az irodalomnak valódi csodabogarai s melyek csak árnyat vetnek szinházunk tekintélyére, a jó izlesü közönséget elriasztják, a szinházban pedig a lelkiismeretes buzgalmat csökkentik, mert hiszen nem lehet csudálnunk, ha a tehetséges szereplő nem foglalkozik eléggé személyesitett élhetetlen alakjával, tudván, hogy a szerepére forditott gond: pusztán erő- és idővesztegetés. Jelen népszinmü, egy ama silány termékek közül, melyeket bizony jobb lesz a könyvtár polczain átadni az enyészetnek, mintsem velök kisérteni a közönséget. Nincs e darabban semmi megragadó momentum. Alakjai szintelenek, hasonlatosak a fabábokhoz, melyeket az iró ügyetlenül ránczigál előre-hátra. Hosszu unalmas esemény, melynek láttára a nézö nem tudja, vajon első sorban a szinész áldozatkészségét (mert arra, hogy valaki egy ily darabban szerepeljen, — valódi áldozat szükségeltetik) méltányolja-e, vagy önmagát dicsérje meg vakmerő türelmeért a mü hallgatásánál!? Nagyon bölcsen teszi tehát az igazgatóság, ha e megboldogult vásári tákolmányt örök nyugalomra teendi. Egyébiránt, hogy mégis e sorokban némileg szó legyen a dicséretről is — méltányoljuk azon eljárást, hogy e krónikás bünnel nem a bérlő közönség büntettetett meg, — miután t. i. bérletszünetben adatott. Zsufolt ház.

Országgyülési tudósitás.

A képv.-ház ülése decz. 15

Elnök: Somssich Pál.

A kormány részéről: Tóth, Tisza, Pauler, Lónyai.

Elnök bemutatja Mártyák Sándor zborói ujonválasztott képviselő megbizó levelét. Báró Kemény Gábor interpellálja a közlekedési minisztert, van e tudomása, hogy a keleti vaspálya Ludasállomása hozzáférhetlen, s a közlekedést gátolja, sőt sokszor megakadályozza, s ha igen, szándékozik-e ezen közlekedési viszásságon segiteni? (Elnök elmerengve: A kérvényi bizottsághoz utasittatik. Derültség.) Tisza Lajos: Az állomás azért tétetett oda, mert a vállalkozók megigérték, hogy a szükséges hidat felépitik, most azonban lehetetlennek mondják az épitést. Az állam e hidat nem épittetheti fel, legfölebb segélyezést és közvetitő támogatást nyujthat. A ház a választ tudomásul veszi. — Felvetetik a napirend. Rendkivüli szükséglet. Tisza Lajos a czimet megszavaztatni kéri, miután tételei nélkülözhetlenül szükseges kiadásokat tartalmaznak. Urházy György: Figyelmezteti a minisztert, hogy Középszolnok és Krasznamegye körül 270 □mérföldnök sem vasut, sem állami, sem vizi ut nincs, s igy e vidék közlekedéssel egyátalán nem bir.

Guthy Benő: A tasnádi államutra vonatkozólag már 69-ben adott ő be kérvényt, de ez mellőztetett, s ugy látszik, ez ut szándékosan halogattatik, kérdi a minisztert, tett-e már ez iránt intézkedést. A nyerendő felvilágositástól teszi függővé további lépéseit. Antalffy Károly a héjjasfalva-csikszereda-gymesi ut érdekében szól, miután a székely vidékeken semmiféle ut sincs, s igy az amugy is szegény nép nem tud jobb létre kapni. Orbán Balázs és Török Albert szintén készséggel szavazza meg a tételt. Csanádi Szontagh Pál a különvéleményt pártolja, mely ellenzi az uj utak épitését, mig a régiek jó karba nem helyeztetnek. Itt nem a particularis, de az országos érdek irányadó. Tisza Lajos a tételek megszavazását kéri. Megszavaztatnak.

Megszavaztattak: a buda eszéki vonalra 77,503 ft pest-kassa duklaira 148,000 ft bezdanzomborira 68,000 ft utépitésre (a megyékben) 1,421,403 ft, Maros szabályozásár 45,000 ft. Körös-Berettyóra (Békésen aiól) 375,930 ft a Bégára 46,000 ft. Szamos szabályozásra és átmetszésekre 100,000 ft a Vighra 50,000 ft államkezelés alatt nem álló folyókra 150,000 ft Drávára 60,000 ft Sárára 250,000 ft Kulpéra 37,000 ft.

A tengeri kikötőknél gőzkotrókra megszavaztatott 50,000 frt, uj kikötőkre 41,6000 frt, fénytornyokra 9,200 frt, különféle kiadásokra 59,800 frt, a budai országház további épitésére 92.000 forint; a gömöri vasutakra 4 millió, bánrévnádasdi vasutra 176,367 frt; a budapesti Dunarész szabályozására szükséglet és fedezet: 2.060,000 frt; a fiumei kikötőre 2.500,000 frt.

A képviselőház ülése decz. 16-án.

Elnök Somssich Pál.

A kormány részéről: Tisza, Pauler, Szlávy, Kerkapoly.

Fodróczy interpellátiót intéz a közl. miniszterhez a varasd zapnecsi vasutvonal tárgyában.

Nehrebeczky interpellálja a közl. minisztert, vajon nem szándékozik-e tvjavaslatot terjeszteni be az iránt, hogy a nyiregyházcsap-ungvári vasutvonal szakaszonkint is megnyittassék?

Széll Kálmán benyujtja a pénzügyi bizottság jelentéseit Móricz Pál hat. javaslatáról, a pénzügyérnek a vasuti kölcsön álláspontára vonatkozó jelentéséről, a fővárosi körutra kért 500 ezer ftnyi hitelről. Benyujta továbbá a központi bizottság jelentését az 1872-re szóló adótörvényekről. — A ház az adótörvények tárgyalását holnapra tüzi ki. — Kvassay László benyujtja a központi bizottság jelentését a dohányjövedékről. — Győrffy benyujtja a központi bizottság jelentését a förendiház által az ipartörvényjavaslatban tett módositásokról. Folytattatik a közlekedési budget tárgyalása X. czim. Vasutkezelés. Irányi Dániel a waggonok fütését szorgalmazza Ghyczy azt hiszi, hogy addig is, mig rendszeresen intézkednék a miniszter, utasittassanak a társulatok, hogy palaczkok és zsákok által melegitsék a waggonokat. — Ezt Irányi és a ház is elfogadja.

Erre megszavaztatik 50,000 ft, a károlyváros-fiumei vonalra 10 millió, kezelési költségekre 460,000 ft.

Következett a földmivelés, ipar s kereskedelmi ügyérség költségvetése. Beszéltek Horn Ede, ki a ministertől negativ tevékenységet kiván; — Helfy általánosságban tesz megjegyzéseket; Tisza László, a mezőgazdaságra tuvén észrevételeket; Szlávi aztán feleltmin deniknek.

Rendes kiadások. Központi igazgatásra az országos gazdászat emeléséért 112,400 ft. szavaztatott meg. A vita a „gazdasági tanintézetek czimnél szakadt meg.

Fővárosi értesitő.

** Az arany ember czimmel Jókai e hó 20-án inditja meg uj regényét a Honban, az egyes kötetek czimei: A szent Borbála Timea. A Dunasziget. Noémi. Athalia.

** Tisza Kálmán mellszobrát barátai most készittetik Izsónál.

** A magyarhoni földtani társulat e hó 13-án tartott ülésén Tóth Ágost számot adott az antverpeni földrajzi gyülésről. Szabó József a chabasitről értekezett.

** Hatala kijelenti, hogy ő a kiközösitésről mit sem tud.

** (Rövid hirek.) Az „Ország-világ“ jeles képes lap „Talpra magyar, hi a haza“ czimü nagy mülapja nem sokára megküldetik az előfizetőknek. — A nemzeti szinháznál nyugtalanitó jelenségek nyomába jöttek, s ezért oda királyi biztos neveztetik ki. — Ordódi Kálmán min. oszt. tanácsos meghalt. — Budapest szabályozási tervének kidolgozásával a közmunkatanács müszaki osztálya bizatott meg. — A szinház első hegedüsül Huber Károlyt akarják szerződtetni. — Némethy Béla jogász eltünt. — A népnevelők lapjának első száma Rapos szerkesztése mellett megjelent.

A „Debreczen“ eredeti

MAGÁNTÁVIRATAI.

= Sandringham, decz. 18. A tegnapot a walesi hg nyugodtan töltötte el, s a megelőzött naphoz képest semmi változás nem állt be.

= Bukarest, decz. 18. A kamara megszavazta a dohányegyedárusság ismét behozatalát.

= Bécs, decz. 18. A „Montags Revue“ egy czikke bizonyitja, hogy ritkán hordozta magában annyira egy miniszterium a tartós fennállás biztositékát, mint az Auersperg miniszteriuma, s különös sulyt fektet e miniszteriumnak a birodalmi és magyar miniszteriumhoz való viszonyára, s azt a politikai gondolatokban összhangzónak találja.

= Paris, decz. 18. Az Orleans herczegek hazafias indokból lemondottak arról, hogy elfogadják helyüket a nemzetgyülésben. Rouenben a radicalisok Hugo Victort candidálták.

KÖZGAZDASÁG.

Itthon usztatott és gyárilag mosott gyapju utáni jövedelem.

(Vége.)

A másik szinte 149 darabból álló falka zsirban nyiratván meg, adott 973¾ mosatlan gyapjut. Ebből lett gyári mosás után 317 gyárilag mosott gyapju. A mosás, raktározás, eladás stb. költségei leszámitása után eladatott a gyár által 588 ft. 85 kr. Melyből leszámitva a nyirési költséget 149 db után a 4 kr. 5 f. 96 kr. a szállitási költséget Pestre vasuton 13 f. 64 kr. 19 ft. 60 kr. maradt tisztán 569 ft. 25 kr. Mit összehasonlitva az itthon mosott gyapju jövedelmével per 564 ft 25 kr. mutatkozik nyereség 5 frt. vagyis mázsánként 1 ft. 57¾ kr.

Mely előny, igaz, nem nagy; de a ki meggondolja, hogy a gyári mosás nem kivánja a juh talán messzefekvő usztatókhoz való hajszolását, vagy otthon költséges mosási készülékek felállitását, hogy a jószág nincs kitéve zaklatásnak s áthülés okozta betegségeknek, mi pedig különösen a szoptató anyáknál nem épen megvetendő előny, — hogy az által nincs kitéve a vizbe fulásnak, mely eset különösen nehezebb kosoknál és igy a legértékesb daraboknál — bizony valljuk meg, nem tartozik épen a legnagyobb ritkaságok közé, hogy a száraz poros legelön s utakon stb. nem piszkolja magát összve a jószág, s nem ad alkalmat a vevő gyakran furfangos kifogásainak, s ebből származó perpatvarnak, mely rendesen a gazda kárával végződik, végre a ki meggondolja, hogy a gyári mosást használva a termelő nincs lekötve, hanem nyirhat ott és akkor, a hol s a mikor neki tetszik, habár talán lassabban végezné is e munkát, mely az usztatott állatoknál a dolog természeténél fogva rövid időre levén szoritva, alkalmat ád a nyirőknek zsarolási hajlamokat mentül fokozottabban gyakorolni; a ki ismétlem, mindezeket meggondolja, az a közlött adatok nyomán legalább tájékozhatja magát az iránt, vajon megmaradjon-e továbbra is a közönséges usztatási vagy mosási mód mellett, vagy pedig a gyári mosást használja, mely évről évre mind mind olcsóbb lesz, mentől több nyers anyagot kap a gyár, s mentül inkább alkalmazni fogja az ipar ezen terén felmerülő ujabb, czélszerübb javitásokat.

Figyelembe veendő még azon körülmény, hogy nagyobb s jól osztályzott (bunda, fehér hulladék, sárga hulladék, kolonczos gyapju stb.) gyapju mennyiséget a gyár aránylag magasabban képes értékesiteni.

Az itthon usztatott gyapju tisztitás utáni suly vesztesége 34 2%

A gyárilag mosott gyapju mosás utáni sulyvesztesége 6 ft 5%.

Debreczen Parlag 1871. deczember 4.

Molnár Lajos,
gazdasági intézeti tanár.

Nyilttér.

Nehány nap óta azon hir szárnyal mintha „Guzman Róbert vendéglős az tala Király Mihálytól bérelt üzlethelyi get ujévben elhagyni szándékoznék.“

Ezen alaptalan, s az üzletre nézve ros behatásu hir ellenében czélszerün tartjuk a mélyen tisztelt közönség tudo sára juttatni, miként emlitett alapta hirt csak rosz akaróink költhették, n arról nekünk semmi tudomásunk nem v sőt legjobb egyetértés és barátságos szony áll közöttünk s az üzlet tová is marad jelen állásában, s mély tis lettel kérjük a n. érd. közönség továb részvételét s pártfogását, melynek megy rését alólirt bérlő s vendéglős, megkés rezett szorgalom s pontos kiszolgálás a törekszem kiérdemelni.

Király Mihály
bérbeadó háztulajdonos.

Guzman Róbert
546 1— bérlő vendéglős

Eladó

tizedesmázsa, mintegy 12—14 má erejü, hozzá való sulyokkal, egészen uj potban találtatik Debreczenben Nagy Hat utczán 1563-ik szám alatt.

Továbbá a Tóczós kert alsó jár ban 7½ kapa szőllő, igen sok nem termő gyümölcsfákkal szinte eladó. tekezhetni mind kettő iránt tulajdonos

1—3 **Tóth Endrével.**

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: OLÁH KÁROLY

HIRDETÉSEK.

„KRONOS“

nyugdij- és életbiztositó társulat

PESTEN,

Alaptőke:

két millió forint oszt. ért.

Iroda: Váczi utcza, a „Vastuskóhoz“ I. emelet.

☞ A kik vezér-, fő-, vagy kerületi ügynökséget kivánnak vállalni, forduljanak ebbeli ajánlataikkal egyenesen az igazgatósághoz Pesten. ☜

Van szerencsénk ezennel a nagyérd. közönség tudomására hozni, hogy a magas magy. kir. kereskedelmi miniszterium f. 1871. évi nov. 18-ról keltezett 11,299. számu engedélye alapján a

„KRONOS“ nyugdij- és életbiztositó-társulat Pesten

üzleti tevékenységet a mai nappal megkezdette.

Dijszabályaink megállapitásánál kiterjeszkedtünk az életbiztositás terén eddigelé felmerült minden biztositási módozatra s alig létezik a gyakorlat terén üdvösnek bizonyult biztositási kombinatió, melyet a legkedvezőbb feltételek mellett ne teljesithetnénk. — A biztositási módozatok sokszerüsége s a lehető legjutányosabbra szabott dijtételek mellett a dijak befizetését illetőleg mindennemü kedvezményekben részesitjük a biztositót és

két millio forint alaptőkénkkel

megkivántató biztositékot nyujtunk elvállalandó kötelezettségeink teljesitése iránt.

Pest. 1871. november 15.

513 6—6

Az igazgatóság.

Gyermekjátékraktár.

Bátorkodom dus választékban berendezett raktáramból a n. é. közönségnek jutányos árak mellett ajánlani karácsonyi és ujévi ajándékul a következő czikkeket: Siró bábok 10 krtól 8 frtig. Felöltöztetett porczellánbábok 10 krtól 10 frtig. — Skatulyajátékok 10 krtól 4 frtig. Ruhás franczia bábok 1—8 frtig, üveg és érczzongorák 40 krtól 5 ftig. Harmónikák 35 krtól 20 frtig. — Ezen kivül: hintós lovak, kocsik, vasutak, vaskonyhák, panoramák, összerakó játékok, porczellán edények, mindentéle állatok, s ezenkivül minden itt meg nem nevezett gyermekjáték a legnagyobb választékban kaphatók nálam, valamint gyermekhegedük 40 krajczártól 25 frtig. —

Azon t. cz. vásárlóknak, kik 5 frtig vásárolnak csinos karácsonfával szolgálok.

Svoboda József,
2—3 üzlethely Szép utcza szögletén a Fehérló mellett.

Vállalati hirdetmény.

450 köböl sziklakő előállitása iránt — Debreczen város részől — a városi mérnöki hivatalnál f. évi hó 27-kén d. e. 9 órakor árlejtés tartatik: melyre a vállalkozni kivánók 1000 frt bánompénzzel ellátottan megjelenni kéretnek.

Az árlejtési feltételek a mérnöki hivatalnál megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1871-dik évi decz. 15.

Baranyi Miklós,
544 1—3 tanácsnok.

Eladó ház.

Egészen cseréppel fedve Debreczenben a Csiliagutczában 2683-ik sz. a. E házban 3 év óta jó menetelü polgári bormérés van.

Értekezhetni lehet Weisz L. H. szabó mesternél, főpiacz Kemecsey-féle házban. 545 1—3

Pályázat

a tokaj-debreczeni sószállitásra.

A magyar p. ü. miniszteriumnak f. évi 6350. sz. a. kelt rendelete folytán a tokaj-debreczeni — 1872. évi 24,000 mázsát tevő — sószállitásra nézve a pályázat azon megjegyzéssel tétetik közhirré: miszerint a vállalkozni szándékozók irott ajánlataikat f. évi decz. 24-ig a helybeli sóhivatalnál nyujtsák be, a hol is a feltételek megtekinthetők.

Debreczen, 1871 decz. 15-én.

2—2. 540. **M. kir. sóhivatal.**

Nagy horderejü hazánk alföldi városaira!

Egyik tokaji kőbányámban szakértők által különféle nagyságu és vastagságu 5, 6, 7, 8 négyzett hüvelyknyi, nemkülönben 6, 7, 8 hüvelyknyi **koczakövek**, melyek minden oldalról köbtartalmuak — készittetnek

SZARUKŐ-DIORIT

(Hornfels-Grünstein)

legkeményebb faj kősziklakőzetből, — amely kiválólag alkalmas **szekérutak** épitésére, **járdák, tornáczok** burkolására, és más **épitkezési** czelokra.

Minták megtekinthetők a helyszinen és helyben saját házamnál 1552. sz. a. megbizásokat elfogad.

Kelt Nyiregyházán, 1871. deczember havában.

Matthaeidesz Gusztáv.
tokaji kőbányák tulajdonosa.

Hirdetés.

A helybeli magy. kir. távirdai igazgatóság részére jövő 1872 év aprril hó 1-től körülbelől 12 szobából álló hivatali helyiség kerestetik; felhivatnak tehát az illető háztulajdonosok, miszerint tervrajzzal és telekkönyvi kivonattal fölszerelt ajánlatukat a kért házbér és szerződési tartam kitételével legfelebb f. hó 25-ig alulirt igazgatósághoz küldjék be; — Általános szerződési feltételek is ugyanott megtekinthetők.

Kelt Debreczen 1871 decz. 15-én Magyar kir. távirdai igazgatóság.

511 2—3 **Hildesheim.**

Első rendü kőszén

Kapható 1 mázsától feljebb nagyobb mennyiségig igen jutányos ár mellett

Kacsó Ferencz

füszer, festék és anyag kereskedésében Debreczen, Czeglédutcza takarék-pénztár épület.

Ugyanott füszeráruk; kész törött festékek, gépfaolaj, bármily mennyiségben állanak a közönség rendelkezésére. 519 5—18

FERENCZY ÉS LUX

karácsoni és ujévi ajándékok

KIÀLLITÀSA.

A legfényesebben berendezve látható naponta reggel 8 órától este 9 óráig.

Főpiacz, Csanakhàz.

538 2—6

Debreczen, 1871. Nyomatott Telegdi L. betüivel.

☞ Mai számunkhoz Tóvölgyi „Csoda-bogár“ czimü élczlap előfizetési felhivása van mellékelve. ☜